

דו-קיום: אדם – בעלי חיים Coexistence: Man and Animals

545 ■ 12/1996 ■ כסלו התשנ"ז

עופות ומטוסים

אוקולסיית הדולפינים היא תוכנית פרושה מראש הנקרא בצפון ועד לחוף דוגית בדרום. הדולפינים, בעיקר מהמין דולפין ים תיכוני, יוצרים קשר הדוק עם ספינות הדיגים - המכמורתנים, אליהן הם מגיעים על מנת לזכות ב"ארוחה חינם"; הדולפינים אוספים את הדגים הבולטים מהרשת וממשיכים לדרכם. שייטים המפליגים בים: אנשי חיל הים, דיגים ושייטי יאכטות פוגשים לעיתים את הדולפינים החביבים כאשר הם רוכבים על גל החרטום ומשחקים עם זרמי המים שנצרים סביבם, בדומה לגלישת גלים. מפגשי אדם - דולפין נעשים ביוזמת הדולפינים המתקרבים אלינו, בני-האדם, מתוך סקרנות. בימים אלו הוקם מרכז חקר, מידע וסיוע ליונקים ימיים בישראל, הנמצא בחסות המרכז ללימודי ים באוניברסיטת חיפה, והמשרד לאיכות הסביבה. זהו המאמץ הראשון והיחיד במרחק התיכון להקמת גוף פעיל לשמירה וחקר יונקים ימיים החיים באגן הים התיכון המזרחי ובמפרץ אילת. המרכז ממוקם בבית הספר הימי "מבואות ים" במכמורת.

מיקומה המיוחד של ישראל בצומת של שלוש יבשות, היווה משחר ההיסטוריה מוקד רב-עוצמה למתחים פוליטיים בין-לאומיים. מאידך, מהווה מיקומה של ישראל "צוואר בקבוק" וצומת נידת ציפורים שכנראה אין שני לו בעולם כולו. מהמחקרים שנעשו בשני העשורים האחרונים, עולה כי כ-500 מיליון (!) ציפורים נודדות חולפות פעמיים בשנה במרחב האווירי המצומצם של ישראל, ההופכת בהדרגה למדינה אליה "עולים לרגל" חובבי ציפורים מכל העולם, הבאים לצפות בתופעת הטבע המופלאה של הנדידה.

עם זאת, הנדידה המאסיבית יצרה בעיית בטיחות-טיסה חמורה ביותר למטוסי חיל האוויר וגרמה לסיכון חמור של חיי טייסיו. מחקר המשותף לחיל-האוויר, החברה להגנת הטבע, משרד המדע ואוניברסיטת תל-אביב, תוך שילוב של אמצעים שונים הכוללים מטוס קל, דאון ממונע, מזל"טים, מכ"מים וצופים מן הקרקע, הצליח להפחית את מספר התאונות ב-88% ולחסוך לחיל-האוויר כ-360 מיליון דולר בלא להתחייס כמובן לחיי הטייסים.

בימים אלו מקימה אוניברסיטת תל-אביב בשיתוף החברה להגנת הטבע ועמותת "יד לשריון" בלטרון, מרכז לחקר נידת ציפורים באתר "יד לשריון" בלטרון. המרכז יעסוק במגוון נושאים הקשורים לנדידה: מחקר, חינוך, תיירות טבע (Eco-tourism) באזורנו ושימור טבע. כולם יתמקדו בתרומה לקידום תהליך השלום באזור בסיסמה "הציפורים הנודדות אינן יודעות גבולות". פרטים ניתן למצוא באתר האינטרנט: <http://www.birds.org.il>

ד"ר יוסי לשם
המחלקה לזואולוגיה, אוניברסיטת תל-אביב

חיות מחמד

הקשר בין בעלי החיים לאדם קיים כבר אלפי שנים. בעבר השתמשו בבעלי-חיים בעיקר כמקור מזון וככוח עבודה, לצד החזקתם וטיפוחם כחיות מחמד. גידול בעלי חיים למטרות חברה ושעשועו החל עוד במצרים העתיקה והתפשט בעולם כולו. חיות מחמד משמשות חברה לבעליהן, מהוות סמלי מעמד בחברות מסוימות, ומשמשות לעזר לאדם למטרות רבות ומגוונות. הסיבה הנפוצה ביותר להחזקת חיות מחמד בחברה המערבית נובעת מהצורך בחברה וביחס אוהד ואוהב ללא תנאי. בעוד שרוב בעלי החיים המבויתים מספקים תועלת כלכלית או מעשית, התועלת בגידול חיות מחמד לשם חברה נובעת מעצם הקשר בין בעל-החיים לבין בעליו.

בשנים האחרונות גבר העניין בתרומתם של בעל-החיים לבריאותו הפיזית והנפשית של האדם. מחקרים מדעיים מראים שלבעל-חיים יש השפעה תרפואית (מרפאה) על האדם במישור הנפשי ובמישור הפיזיולוגי. הקשר ההדוק והנפוץ ביותר בין האדם לבעל-החיים בעולם המערבי הוא הקשר לכלבים ולחתולים. במסגרת קידום נושא זה בישראל מוקם היום במחלקה לזואולוגיה באוניברסיטת תל-אביב, פרויקט "חיות וחברה" לחקר יחסי גומלין בין אנשים לבעל-חיים.

פרופ' יוסי טרקל
ראש המחלקה לזואולוגיה, אוניברסיטת תל-אביב

דולפינים

בחופי הים התיכון של ישראל ומפרץ אילת חיים דרך קבע עשרות דולפינים ולויתנים קטנים השייכים לסדרת הלויתנאים Cetacea. יש להדגיש כי הדולפינים המופיעים בבול והלויתנים הם יונקים ימיים ולא דגים. אוקולסיית הדולפינים בחופינו מורכבת ממספר להקות, 4-5 פרטים במוצע בלהקה. המינים הנפוצים הם דולפין ים תיכוני, דולפין מצוי וסטנלה מפוספסת.

עוז גופמן
מחמל"י - המרכז ללימודי ים, אוניברסיטת חיפה

למידע נוסף ניתן לפנות:

עופות ומטוסים - ד"ר יוסי לשם
המחלקה לזואולוגיה
אוניברסיטת תל-אביב
רמת אביב 69978

חיות מחמד - פרופ' יוסי טרקל
ראש-המחלקה לזואולוגיה
אוניברסיטת תל-אביב
רמת אביב 69978

דולפינים - מר עוז גופמן
מחמל"י - המרכז ללימודי ים
אוניברסיטת חיפה
חיפה 31905

מעצבת הבול - קטי מסינג

קטי מסינג נולדה בעיר דרדז, גרמניה ב-1965.

למדה באקדמיה לאמנויות בבודפשט, ועלתה ארצה מהונגריה ב-1991.

לומדת במכללת ויצ"ו - קנדה לעיצוב, במגמה לעיצוב גרפי בשנת לימודים רביעית ואחרונה.

מעצבת הבול: קטי מסינג

Stamp Designer: KATI MESSING

Coexistence: Man and Animals

Birds and Aircraft

From the dawn of history, Israel's unique location at the crossroads of three continents has made it a central focus of international political tensions. This location, on the other hand, also represents a "bottleneck" and junction for migrating birds unmatched by any other site in the world! Research over the past two decades has shown that around 500 million migrating birds fly over Israel's modest airspace twice a year, attracting bird watching "pilgrims" from all over the world who come to observe the natural wonder of bird migration.

Nevertheless, this massive migration has created a serious safety problem for Israeli military aircraft and has critically endangered the lives of air force pilots. A joint research project carried out by the Israeli Air Force, the Society for the Protection of Nature in Israel, the Ministry of Science and Tel Aviv University has used light aircraft, a motorized glider, drones, radar, and ground observers in combination to reduce the number of air collisions by 88%, saving the Air Force around \$350 million and safeguarding the lives of its pilots.

Currently, Tel Aviv University in cooperation with the Society for the Protection of Nature and the "Yad LeShirion" (memorial to the Armoured Corps between Tel Aviv and Jerusalem) organization is setting up a center for studying bird migration at the "Yad LeShirion" site in Latrun. The center will investigate a variety of topics related to migration, including research, education, eco-tourism, and nature preservation, with an emphasis on their contribution to the peace process in our region, based on the slogan: "Migrating Birds Know No Boundaries." Further details are available at the internet site: <http://www.birds.org.il>.

Dr. Yossi Leshem

Tel Aviv University, Department of Zoology

Pets

The bond between animals and humans is thousands of years old. For almost as long as man has existed, animals have been regarded as a source of food, work power and companionship. Raising animals for social and amusement purposes began in ancient Egypt and spread all over the world. Pets provide their owners with company, serve as social status symbols in many societies, and help mankind in various ways.

The most common reason for having a pet in Western society is the need for companionship, and the unconditional love and affection given by the pet. While most domestic animals serve some sort of economic or practical purpose, the benefits of keeping a pet are a direct result of the bond between the animal and its owners.

In recent years, awareness of the contribution made by animals to the physical and emotional well-being of human beings has increased. Research has shown that animals have a therapeutic effect on humans. In Western societies, the strongest and most common bond between humans and animals is with dogs and cats.

In Israel, the Department of Zoology at Tel Aviv University has undertaken a new project called "Animals and Society" to research the mutual relations between humans and animals.

Prof. Yossi Terkel

Head, Department of Zoology, Tel Aviv University

Dolphins

Scores of Cetaceans - dolphins and small whales - live along Israel's Mediterranean coastline and in the Gulf of Eilat. Dolphins and whales are sea mammals and not fish! Several dolphin pods populate Israel's coastline, each containing 4-5 dolphins. Bottlenose dolphins (*Tursiops truncatus*), striped dolphins (*stenella*) and the common dolphin (*Delphinus delphis*) are the species most often found. The dolphin population extends from Rosh Hanikra in the north to Dugit Beach in the south.

Many of the dolphins have developed close relationships with fishing boats, especially trawlers. They approach the

חותמת -
אירוע
להופעת
הבול
SPECIAL
CANCELLATION

boats hoping for a 'free meal' and snatch any fish protruding from the nets.

Mariners on navy vessels, fishing boats and yachts often sight these lovable creatures riding in their wake and playing in the water currents as if they were surfing. Curious dolphins initiate dolphin-human encounters. The Israel Marine Mammal Research and Assistance Center, sponsored by the Center for Maritime Studies at the University of Haifa and the Israeli Ministry for the Environment, has recently been established. This represents the first and only attempt, in the Middle East so far, to set up an active organization whose aim is the preservation and study of the marine mammals of the eastern Mediterranean basin and the Gulf of Eilat. The center is located on the grounds of the Maritime School, Mevo'ot Yam, at Mikhmoret.

Oz Goffman - Israel Marine Mammal Research and Assistance Center (IMMARAC), The Recanati Center for Maritime Studies, University of Haifa

For Further Information Please Contact:

Birds and Aircraft -	Dr. Yossi Leshem Tel Aviv University Department of Zoology Ramat Aviv 69978
Pets -	Prof. Yossi Terkel Head, Department of Zoology Tel Aviv University Ramat Aviv 69978
Dolphins -	Mr. Oz Goffman IMMARAC The Recanati Center for Maritime Studies University of Haifa, Haifa 31905

The designer - Kati Messing

Kati Messing was born in Dresden, Germany in 1965. She studied at the Wizo-Canada Design College, majoring in Graphic Design. She is presently completing her fourth and final year of studies.

Coexistence: Man and Animals

Issue: December 1996
Designer: Kati Messing
Stamp Size: 40 mm x 25.7 mm
Plate nos: 294, 295, 296
Sheets of 15 stamps, Tabs: 5
Printers: E. Lewin-Epstein Ltd.
Method of printing: Offset

Coexistence: Hommes et Animaux

Emission: Decembre 1996
Dessinateur: Kati Messing
Format: 40 mm x 25.7 mm
Nos. de planche: 294, 295, 296
Feuilles de 15 timbres, Bandelettes: 5
Bandelettes: 4
Imprimeries: E. Lewin-Epstein Ltd.
Mode d'impression: Offset

Coexistencia: Hombres-y Animales

Emission: Diciembre de 1996
Dibujante: Kati Messing
Tamano de Sello: 40 mm x 25.7 mm
No. de planchas: 294, 295, 296
Pliegos de 15 sellos, Bandeletas: 5
Imprentas: E. Lewin-Epstein Ltd.
Sistema de impresion: Offset

השירות הבולאי - טל' 03-5123933

שדרות ירושלים 12, תל-אביב-יפו 68021

The Israel Philatelic Service - Tel. 972-3-5123933

12 Sderot Yerushalayim, 68021, Tel-Aviv-Yafo